

DISPERBYK-195

Version 2.0
SDB_SE

Revisionsdatum: 26.05.2023

Datum för senaste utfärdandet: 01.08.2022
Tryckdatum 14.08.2023

AVSNITT 1: Namnet på ämnet/blandningen och bolaget/företaget

1.1 Produktbeteckning

Handelsnamn : DISPERBYK-195
Produktkod : 000000000000137620

1.2 Relevanta identifierade användningar av ämnet eller blandningen och användningar som det avråds från

Användning av ämnet eller blandningen : Wetting & Dispersing Additive

1.3 Närmare uppgifter om den som tillhandahåller säkerhetsdatablad

Företag : BYK-Chemie GmbH
Abelstrasse 45
46483 Wesel
Telefon : +49 281 670-0
Telefax : +49 281 65735

Uppgifter : Regulatory Affairs
Telefon : +49 281 670-23532
Telefax : +49 281 670-23533
E-postadress : GHS.BYK@altana.com

1.4 Telefonnummer för nödsituationer

+46 8 566 42573 (Svensk och Engelsk)
+44 1235 239670 (All languages)

AVSNITT 2: Farliga egenskaper

2.1 Klassificering av ämnet eller blandningen

Klassificering (FÖRORDNING (EG) nr 1272/2008)
Ej något farligt ämne eller blandning.

2.2 Märkningsuppgifter

Märkning (FÖRORDNING (EG) nr 1272/2008)
Ej något farligt ämne eller blandning.

Tilläggsmärkning

EUH210 : Säkerhetsdatablad finns att rekvirera.

EUH208 : Innehåller reaktionsblandning av: 5-klor-2-metyl-4-isotiazolin-3-on [EG-nr 247-500-7] och 2-metyl-2H-isotiazol-3-on [EG-nr 220-239-6] (3:1), 2-metyl-2H-isothiazol-3-one. Kan orsaka en allergisk reaktion.

DISPERBYK-195

Version 2.0
SDB_SE

Revisionsdatum: 26.05.2023

Datum för senaste utfärdandet: 01.08.2022
Tryckdatum 14.08.2023

2.3 Andra faror

Ämnet /blandningen innehåller inga komponenter som anses vara långlivade, bioackumulerande och toxiska (PBT) eller mycket långlivade och mycket bioackumulerande (vPvB) i halter av 0,1% eller högre.

Ekologisk information: Substansen/blandningen innehåller inte komponenter som anses ha endokrinstörande egenskaper enligt REACH art. 57(f) eller kommissionens delegerade förordning (EU) 2017/2100 eller kommissionens förordning (EU) 2018/605 vid nivåer på 0.1% eller högre.

Toxikologisk information: Substansen/blandningen innehåller inte komponenter som anses ha endokrinstörande egenskaper enligt REACH art. 57(f) eller kommissionens delegerade förordning (EU) 2017/2100 eller kommissionens förordning (EU) 2018/605 vid nivåer på 0.1% eller högre.

AVSNITT 3: Sammansättning/information om beståndsdelar

3.2 Blandningar

Kemisk natur : Alcohol ethoxylates

Beståndsdelar

Kemiskt namn	CAS-nr. EG-nr. INDEX-nr Registreringsnummer	Klassificering	Koncentration (% w/w)
Polypropylene glycol	25322-69-4	Acute Tox. 4; H302	>= 7 - < 10
reaktionsblandning av: 5-klor-2-metyl-4-isotiazolin-3-on [EG-nr 247-500-7] och 2-metyl-2H-isotiazol-3-on [EG-nr 220-239-6] (3:1)	55965-84-9 01-2120764691-48	Acute Tox. 3; H301 Acute Tox. 2; H330 Acute Tox. 2; H310 Skin Corr. 1C; H314 Eye Dam. 1; H318 Skin Sens. 1A; H317 Aquatic Acute 1; H400 Aquatic Chronic 1; H410 EUH071 M-faktor (Akut toxicitet i vattenmiljön): 100 M-faktor (Kronisk toxicitet i vattenmiljön): 100 särskilda koncentrationsgränser Skin Corr. 1C; H314 >= 0,6 % Skin Irrit. 2; H315 0,06 - < 0,6 %	>= 0,0002 - < 0,0015

DISPERBYK-195

Version 2.0
SDB_SE

Revisionsdatum: 26.05.2023

Datum för senaste utfärdandet: 01.08.2022
Tryckdatum 14.08.2023

		Eye Irrit. 2; H319 0,06 - < 0,6 % Skin Sens. 1A; H317 >= 0,0015 % Eye Dam. 1; H318 >= 0,6 %	
2-methyl-2H-isothiazol-3-one	2682-20-4 220-239-6 01-2120764690-50	Acute Tox. 3; H301 Acute Tox. 2; H330 Acute Tox. 3; H311 Skin Corr. 1B; H314 Eye Dam. 1; H318 Skin Sens. 1A; H317 Aquatic Acute 1; H400 Aquatic Chronic 1; H410 EUH071 M-faktor (Akut toxicitet i vattenmiljön): 10 M-faktor (Kronisk toxicitet i vattenmiljön): 1 särskilda koncentrationsgränser Skin Sens. 1A; H317 >= 0,0015 %	>= 0,0002 - < 0,0015

För förklaring av förkortningar, se avsnitt 16.

AVSNITT 4: Åtgärder vid första hjälpen

4.1 Beskrivning av åtgärder vid första hjälpen

- Allmän rekommendation : Lämna ej den skadade utan uppsikt.
- Vid inandning : Vid medvetslöshet lägg den skadade i viloställning och sök medicinsk hjälp.
Kontakta läkare om besvär kvarstår.
- Vid ögonkontakt : Ta ur kontaktlinser.
Skydda oskadat öga.
Om ögonirritation består, kontakta en specialist.
- Vid förtäring : Håll andningsvägarna fria.
Ge inte mjölk eller alkoholhaltiga drycker.
Ge aldrig någonting genom munnen till en medvetslös person.
Kontakta läkare om besvär kvarstår.

DISPERBYK-195

Version 2.0
SDB_SE

Revisionsdatum: 26.05.2023

Datum för senaste utfärdandet: 01.08.2022
Tryckdatum 14.08.2023

4.2 De viktigaste symptomen och effekterna, både akuta och fördröjda

Symptom : Ingen information tillgänglig.
Risker : Ingen information tillgänglig.

4.3 Angivande av omedelbar medicinsk behandling och särskild behandling som eventuellt krävs

Behandling : Ingen information tillgänglig.

AVSNITT 5: Brandbekämpningsåtgärder

5.1 Släckmedel

Lämpliga släckmedel : Skum
Koldioxid (CO₂)
Pulver
Olämpligt släckningsmedel : Vattenstråle med hög volym

5.2 Särskilda faror som ämnet eller blandningen kan medföra

Farliga förbränningsprodukter : Koldioxid (CO₂), kolmonoxid (CO), oxider av kväve (NO_x), tjock svart rök.
Svaveloxider

5.3 Råd till brandbekämpningspersonal

Särskild skyddsutrustning för brandbekämpningspersonal : Använd tryckluftsmask om nödvändigt vid brandbekämpning.
Ytterligare information : Standardförfarande för kemikaliebränder.
Använd släckningsmedel som är lämpliga för lokala förhållanden och omgivande miljö.

AVSNITT 6: Åtgärder vid oavsiktliga utsläpp

6.1 Personliga skyddsåtgärder, skyddsutrustning och åtgärder vid nödsituationer

Personliga skyddsåtgärder : Använd personlig skyddsutrustning.

6.2 Miljöskyddsåtgärder

Miljöskyddsåtgärder : Förhindra att produkten kommer ut i avloppssystemet.

6.3 Metoder och material för inneslutning och sanering

Rengöringsmetoder : Torka upp med absorberande material (t.ex. trasa, skinn).
Förvara i lämpliga och tillslutna behållare för bortskaffning.

6.4 Hänvisning till andra avsnitt

För avfallshantering se avsnitt 13., För personligt skydd se avsnitt 8.

DISPERBYK-195

Version 2.0
SDB_SE

Revisionsdatum: 26.05.2023

Datum för senaste utfärdandet: 01.08.2022
Tryckdatum 14.08.2023

AVSNITT 7: Hantering och lagring

7.1 Skyddsåtgärder för säker hantering

- Råd för säker hantering : För personligt skydd se avsnitt 8.
Rökning, intag av föda och dryck är ej tillåtet i hanteringsområdet.
- Råd för skydd mot brand och explosion : Normala åtgärder för förebyggande brandskydd.
- Åtgärder beträffande hygien : Allmän industrihygienpraxis.

7.2 Förhållanden för säker lagring, inklusive eventuell oförenlighet

- Krav på lagerutrymmen och behållare : Elektriska installationer / arbetsmaterial måste uppfylla kraven i de tekniska säkerhetsstandarderna.
- Råd för gemensam lagring : Inga material behöver speciellt nämnas.
- Mer information om lagringsstabilitet : Ingen sönderdelning vid förvaring och användning enligt anvisningarna.

7.3 Specifik slutanvändning

- Specifika användningsområden : Ingen tillgänglig data

AVSNITT 8: Begränsning av exponeringen/personligt skydd

8.1 Kontrollparametrar

Innehåller inga ämnen med yrkeshygieniska gränsvärden.

8.2 Begränsning av exponeringen

Personlig skyddsutrustning

- Ögonskydd : Säkerhetsglasögon
- Handskydd
- Material : Nitrilgummi
- Genombrottstid : > 480 min
- Hud- och kroppsskydd : Skyddskläder
- Andningsskydd : Personligt andningsskydd behövs normalt inte.

Begränsning av miljöexponeringen

- Allmän rekommendation : Förhindra att produkten kommer ut i avloppssystemet.

AVSNITT 9: Fysikaliska och kemiska egenskaper

9.1 Information om grundläggande fysikaliska och kemiska egenskaper

- Fysikaliskt tillstånd : Vattenlösning

DISPERBYK-195

Version 2.0
SDB_SE

Revisionsdatum: 26.05.2023

Datum för senaste utfärdandet: 01.08.2022
Tryckdatum 14.08.2023

Färg	:	färglös - ljusgul
Lukt	:	alkoholisk
Lukttröskel	:	Ingen tillgänglig data
Smält- punkt/smältpunktsintervall	:	0 °C Metod: derived
Begynnelsekokpunkt	:	100 °C Metod: derived
Övre explosionsgräns / Övre antändningsgräns	:	Ingen tillgänglig data
Nedre explosionsgräns / Nedre antändningsgräns	:	Ingen tillgänglig data
Flampunkt	:	Inte tillämpligt
Självantändningstemperatur	:	> 200 °C Metod: DIN 51794
Sönderfallstemperatur	:	Ingen tillgänglig data
pH-värde	:	6,0 (20 °C) Koncentration: 10 % Metod: Universal pH-value indicator
Viskositet		
Viskositet, dynamisk	:	Ingen tillgänglig data
Viskositet, kinematisk	:	Ingen tillgänglig data
Löslighet		
Löslighet i vatten	:	fullständigt blandbar
Löslighet i andra lös- ningsmedel	:	Ingen tillgänglig data
Ångtryck	:	23 hPa (20 °C) Metod: derived
Relativ densitet	:	Ingen tillgänglig data
Densitet	:	1,043 g/cm ³ (20 °C, 1,013 hPa) Metod: 4 (20°C oscillating U-tube)
Relativ ångdensitet	:	Ingen tillgänglig data

9.2 Annan information

Brandfarlighet (vätskor) : Understödjer ej förbränning.

DISPERBYK-195

Version 2.0
SDB_SE

Revisionsdatum: 26.05.2023

Datum för senaste utfärdandet: 01.08.2022
Tryckdatum 14.08.2023

Avdunstningshastighet : Ingen tillgänglig data
Ytspänning : Ingen tillgänglig data

AVSNITT 10: Stabilitet och reaktivitet

10.1 Reaktivitet

Ingen sönderdelning vid förvaring och användning enligt anvisningarna.

10.2 Kemisk stabilitet

Ingen sönderdelning vid förvaring och användning enligt anvisningarna.

10.3 Risken för farliga reaktioner

Farliga reaktioner : Stabil vid rekommenderade lagringsförhållanden.
Inga särskilda risker som behöver nämnas.

10.4 Förhållanden som ska undvikas

Förhållanden som ska undvikas : Undvik temperaturer över 60 °C, direkt solljus och kontakt med värmekällor.
Elektrisk gnista
Värme, flammor och gnistor.

Ingen tillgänglig data

10.5 Oförenliga material

Material som skall undvikas : Starkt oxiderande ämnen

10.6 Farliga sönderdelningsprodukter

Ingen sönderdelning vid förvaring och användning enligt anvisningarna.

AVSNITT 11: Toxikologisk information

11.1 Information om faroklasser enligt förordning (EG) nr 1272/2008

Akut toxicitet

Produkt:

Akut oral toxicitet : Uppskattad akut toxicitet: > 2.000 mg/kg
Metod: Beräkningsmetod

Frätande/irriterande på huden

Produkt:

Anmärkning : Ingen tillgänglig data

Allvarlig ögonskada/ögonirritation

Produkt:

Anmärkning : Ingen tillgänglig data

DISPERBYK-195

Version 2.0
SDB_SE

Revisionsdatum: 26.05.2023

Datum för senaste utfärdandet: 01.08.2022
Tryckdatum 14.08.2023

Luftvägs-/hudsensibilisering

Produkt:

Anmärkning : Ingen tillgänglig data

Mutagenitet i könsceller

Produkt:

Genotoxicitet in vitro : Anmärkning: Ingen tillgänglig data

Genotoxicitet in vivo : Anmärkning: Ingen tillgänglig data

Cancerogenitet

Produkt:

Anmärkning : Ingen tillgänglig data

Reproduktionstoxicitet

Produkt:

Effekter på fortplantningen : Anmärkning: Ingen tillgänglig data

Effekter på fosterutveckling-
en : Anmärkning: Ingen tillgänglig data

Specifik organotoxicitet - enstaka exponering

Produkt:

Anmärkning : Ingen tillgänglig data

Specifik organotoxicitet - upprepad exponering

Produkt:

Anmärkning : Ingen tillgänglig data

Toxicitet vid upprepad dosering

Produkt:

Anmärkning : Ingen tillgänglig data

Aspirationstoxicitet

Produkt:

Ingen tillgänglig data

11.2 Information om andra faror

Hormonstörande egenskaper

Produkt:

Bedömning : Substansen/blandningen innehåller inte komponenter som

DISPERBYK-195

Version 2.0
SDB_SE

Revisionsdatum: 26.05.2023

Datum för senaste utfärdandet: 01.08.2022
Tryckdatum 14.08.2023

anses ha endokrinstörande egenskaper enligt REACH art. 57(f) eller kommissionens delegerade förordning (EU) 2017/2100 eller kommissionens förordning (EU) 2018/605 vid nivåer på 0.1% eller högre.

Ytterligare information

Produkt:

Anmärkning : Ingen tillgänglig data

AVSNITT 12: Ekologisk information

12.1 Toxicitet

Produkt:

Fisktoxicitet : Anmärkning: Ingen tillgänglig data

Toxicitet för Daphnia och andra vattenlevande ryggradslösa djur : Anmärkning: Ingen tillgänglig data

Beståndsdelar:

reaktionsblandning av: 5-klor-2-metyl-4-isotiazolin-3-on [EG-nr 247-500-7] och 2-metyl-2H-isotiazol-3-on [EG-nr 220-239-6] (3:1):

Toxicitet för alger/vattenväxter : EC50 (Scenedesmus capricornutum (sötvattensgrönalg)): 0,018 mg/l
Exponeringstid: 72 h

M-faktor (Akut toxicitet i vattenmiljön) : 100

M-faktor (Kronisk toxicitet i vattenmiljön) : 100

2-methyl-2H-isothiazol-3-one:

Fisktoxicitet : LC50 (Oncorhynchus mykiss (regnbågslax)): 6,0 mg/l
Exponeringstid: 96 h

LC50 (Lepomis macrochirus (Blågälad solabborre)): 12,4 mg/l
Exponeringstid: 96 h

Toxicitet för Daphnia och andra vattenlevande ryggradslösa djur : EC50 (Daphnia (vattenloppa)): 1,6 mg/l
Exponeringstid: 48 h

Toxicitet för alger/vattenväxter : EC50 (Pseudokirchneriella subcapitata): 0,157 mg/l
Exponeringstid: 72 h

M-faktor (Akut toxicitet i vattenmiljön) : 10

DISPERBYK-195

Version 2.0
SDB_SE

Revisionsdatum: 26.05.2023

Datum för senaste utfärdandet: 01.08.2022
Tryckdatum 14.08.2023

Toxicitet för mikroorganismer : (Pseudomonas putida (Jordbakterie)): 2,3 mg/l
Exponeringstid: 16 h

M-faktor (Kronisk toxicitet i vattenmiljön) : 1

12.2 Persistens och nedbrytbarhet

Produkt:

Bionedbrytbarhet : Anmärkning: Ingen tillgänglig data

12.3 Bioackumuleringsförmåga

Produkt:

Bioackumulering : Anmärkning: Ingen tillgänglig data

12.4 Rörlighet i jord

Ingen tillgänglig data

12.5 Resultat av PBT- och vPvB-bedömningen

Produkt:

Bedömning : Ämnet /blandningen innehåller inga komponenter som anses vara långlivade, bioackumulerande och toxiska (PBT) eller mycket långlivade och mycket bioackumulerande (vPvB) i halter av 0,1% eller högre.

12.6 Hormonstörande egenskaper

Produkt:

Bedömning : Substansen/blandningen innehåller inte komponenter som anses ha endokrinstörande egenskaper enligt REACH art. 57(f) eller kommissionens delegerade förordning (EU) 2017/2100 eller kommissionens förordning (EU) 2018/605 vid nivåer på 0.1% eller högre.

12.7 Andra skadliga effekter

Produkt:

Tillägg till ekologisk information : Ingen tillgänglig data

AVSNITT 13: Avfallshantering

13.1 Avfallsbehandlingsmetoder

Förorenad förpackning : Tomma behållare måste lämnas till godkänd avfallshanteringssanläggning för återanvändning eller bortskaffande.

DISPERBYK-195

Version 2.0
SDB_SE

Revisionsdatum: 26.05.2023

Datum för senaste utfärdandet: 01.08.2022
Tryckdatum 14.08.2023

AVSNITT 14: Transportinformation

14.1 UN-nummer eller id-nummer

Ej reglerad som farligt gods

14.2 Officiell transportbenämning

Ej reglerad som farligt gods

14.3 Faroklass för transport

Ej reglerad som farligt gods

14.4 Förpackningsgrupp

Ej reglerad som farligt gods

14.5 Miljöfaror

Ej reglerad som farligt gods

14.6 Särskilda skyddsåtgärder

Inte tillämpligt

14.7 Bulktransport till sjöss enligt IMO:s instrument

Ej tillämpligt för produkten som den levereras.

AVSNITT 15: Gällande föreskrifter

15.1 Föreskrifter/lagstiftning om ämnet eller blandningen när det gäller säkerhet, hälsa och miljö

REACH - Kandidatförteckningen för tillstånd för ämnen som inger mycket stora betänkligheter (artikel 59).	:	Produkten innehåller inga ämnen med egenskaper för stor oro (EG-regel nr 1907/2006 (REACH), artikel 57).
REACH - Förteckning över ämnen för vilka det krävs tillstånd (Bilaga XIV)	:	Inte tillämpligt

Seveso III: Europaparlamentets och rådets direktiv 2012/18/EU om åtgärder för att förebygga och begränsa faran för allvarliga olycks-händelser där farliga ämnen.	Inte tillämpligt
---	------------------

15.2 Kemikaliesäkerhetsbedömning

Inte tillämpligt

AVSNITT 16: Annan information

De poster, där relevanta ändringar har gjorts från tidigare versioner, har markerats med två vertikala streck i det här dokumentet.

Fullständig text på H-Angivelser

H301	:	Giftigt vid förtäring.
H302	:	Skadligt vid förtäring.
H310	:	Dödligt vid hudkontakt.
H311	:	Giftigt vid hudkontakt.

DISPERBYK-195

Version 2.0
SDB_SE

Revisionsdatum: 26.05.2023

Datum för senaste utfärdandet: 01.08.2022
Tryckdatum 14.08.2023

H314	: Orsakar allvarliga frätskador på hud och ögon.
H317	: Kan orsaka allergisk hudreaktion.
H318	: Orsakar allvarliga ögonskador.
H330	: Dödligt vid inandning.
H400	: Mycket giftigt för vattenlevande organismer.
H410	: Mycket giftigt för vattenlevande organismer med långtidseffekter.
EUH071	: Frätande på luftvägarna.

Fullständig text på andra förkortningar

Acute Tox.	: Akut toxicitet
Aquatic Acute	: Fara för omedelbara (akuta) effekter på vattenmiljön
Aquatic Chronic	: Fara för fördröjda (kroniska) effekter på vattenmiljön
Eye Dam.	: Allvarlig ögonskada
Skin Corr.	: Frätande på huden
Skin Sens.	: Hudsensibilisering

ADN - Europeisk överenskommelse om internationell transport av farligt gods på inländska vattenleder; ADR - Överenskommelse om internationell transport av farligt gods på väg; AIIIC - Australiens förteckning över industrikemikalier; ASTM - Amerikansk organisation för materialtestning; bw - Kroppsvikt; CLP - Förordning om klassificeringsmärkning av förpackningar; förordning (EG) nr 1272/2008; CMR - Carcinogent, mutant eller reproduktiv toxikant; DIN - Det tyska standardiseringsinstitutets standard; DSL - Lista över ämnen använda i hushållet (Kanada); ECHA - Europeiska kemikaliemyndigheten; EC-Number - EG-nummer; ECx - Koncentration som ger x % svar; ELx - Loading Rate som ger x % svar (ELx-värde); EmS - Nödinstruktioner; ENCS - Förekommande och nyttillkommande kemikalier (Japan); ErCx - Koncentration som ger x % tillväxtsvar (ErCx-värde); GHS - Globalt harmoniserat system; GLP - God laboratoriepraxis; IARC - Internationell myndighet för cancerforskning; IATA - Internationell sammanslutning för flygtransporter; IBC - Internationella regler för konstruktion och utrustande av fartyg för bulktransport av farliga kemikalier; IC50 - Halva maximala inhibitoriska koncentrationen; ICAO - Internationell organisation för civil flygtrafik; IECSC - Förteckning över i Kina förekommande kemikalier; IMDG - Internationella föreskrifter för sjötransport av farligt gods; IMO - Internationella sjöfartsorganisationen; ISHL - Lag om säkerhet och hälsa inom industrin (Japan); ISO - Internationella standardiseringsorganisationen; KECI - Koreansk förteckning över förekommande kemikalier; LC50 - Dödlig koncentration för 50 % av en testpopulation; LD50 - Dödlig dos för 50 % av en testpopulation (dödlig mediansdos); MARPOL - Internationell överenskommelse om förebyggande av förorening från fartyg; n.o.s. - Utan närmare specifikation; NO(A)EC - Koncentration utan observerad (bi)verkan; NO(A)EL - Nivå utan observerad (bi)verkan; NOELR - Loading Rate utan observerbar effekt (NOELR-värde); NZIoC - Nyzeeländsk förteckning över kemikalier; OECD - Organisation för ekonomisk samverkan och utveckling; OPPTS - Myndighet för kemisk säkerhet och förebyggande av förorening; PBT - Persistent, bioackumulerande och giftigt ämne; PICCS - Filippinsk förteckning över kemikalier och kemiska ämnen; (Q)SAR - (Kvantitativ) relation mellan struktur och aktivitet; REACH - Förordning (EG) nr 1907/2006 från Europaparlamentet och rådet avseende registrering, bedömning, godkännande och begränsning av kemikalier; RID - Förordningar avseende internationella transporter av farligt gods på järnväg; SADT - Temperatur för självaccelererande nedbrytning; SDS - Säkerhetsdatablad; SVHC - ämne som inger mycket stora betänkligheter; TCSI - Taiwanesiske förteckning över kemikalier; TECI - Thailand Befintlig kemikalieinventering; TRGS - Tekniska regler för farliga ämnen; TSCA - Lag om kontroll av giftiga ämnen (Förenta Staterna); UN - Förenta Nationerna; vPvB - Mycket persistent och starkt bioackumulerande

Ytterligare information

Informationen i detta säkerhetsdatablad är enligt vår information och så vitt vi vet korrekt vid det angivna datumet för revidering. Informationen avser endast att vara en vägledning för säker han-

DISPERBYK-195

Version 2.0
SDB_SE

Revisionsdatum: 26.05.2023

Datum för senaste utfärdandet: 01.08.2022
Tryckdatum 14.08.2023

tering, användning, bearbetning, lagring, transport, avfallshantering och utsläpp och skall inte ses som garanti eller kvalitetsspecifikation. Informationen hänför sig endast till det angivna materialet och gäller inte för detta material använt i kombination med något annat material eller process om inte angivet i texten.

SE / SV